

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 968

van **GWENNY DE VROE**

datum: 2 september 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Dierproeven op primaten - Goedkeuringen

1. Dierenrechtenorganisatie Animal Rights (AR) blijft op oorlogspad tegen dierproeven op primaten die door de KU Leuven worden uitgevoerd. Zo klaagt de organisatie aan dat een aantal dierproeven onterecht werd goedgekeurd omdat ze niet vertaalbaar zijn naar de werkelijke situatie van mensen. Naast de testen op apen zet de KU Leuven volgens AR parallel experimenten op bij patiënten die geïmplanteerd worden met elektrodes. Omdat het registreren van individuele neuronen bij mensen echter zelden mogelijk is, rechtvaardigen de onderzoekers het nut van deze dierproeven.
 - a) Wat zijn de exacte redenen waarom deze dierproeven werden goedgekeurd?
 - b) Was hiervoor geen alternatief mogelijk conform het 3V-principe?
 - c) Zo niet, waarom niet en zijn deze dierproeven met andere woorden terecht goedgekeurd?
2. Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Europese Commissie publiceerde een vrij te raadplegen databank met 568 modellen voor hersenonderzoek waar geen dierproeven voor nodig zijn, onder meer voor de behandeling van Parkinson, Alzheimer en autisme.
 - a) Mogen we uit dit initiatief afleiden dat de Europese Commissie besluit dat dierproeven tot op heden onvoldoende hun succes bewezen hebben en dat de onderzoeken voor deze ziekten geen enkele vooruitgang hebben geboekt in al deze jaren?
 - b) Zo ja, op basis van welke argumentatie is men dan die dierproeven op primaten altijd blijven goedkeuren?
 - c) Zo niet, welke concrete progressie werd er gemaakt in het behandelen van deze ziekten en welk aandeel hebben dierproeven daarin gehad?
3.
 - a) Hoeveel aanvragen voor dierproeven op primaten werden dit jaar al ingediend?
 - b) Hoeveel daarvan werden geweigerd?

4. Hoeveel toelatingen voor dierproeven op primaten werden dit jaar al gegeven? Graag een overzicht van de concrete projecten en de instellingen die ze uitvoeren, hun doelstelling en het aantal primaten dat hierbij betrokken is.
5.
 - a) Hoeveel primaten die betrokken waren bij dierproeven zijn dit jaar overleden tijdens het verrichten van de dierproeven?
 - b) Hoe verhoudt dat cijfer zich tot het aantal dat jaarlijks overleed in de periode 2017-2020?
6.
 - a) Hoeveel primaten die betrokken waren bij dierproeven heeft men dit jaar laten inslapen?
 - b) Hoe verhoudt dat cijfer zich tot het aantal dat men jaarlijks liet inslapen in de periode 2017-2020?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 968 van 2 september 2021

van **GWENNY DE VROE**

1. Deze dierproeven werden goedgekeurd in het kader van het hersenonderzoek. Door de werking van de hersenen van primaten te bestuderen, wordt kennis verworven die van nut is voor de diagnose en behandeling van psychiatrische en neurologische aandoeningen.

Het onderzoek gebeurt met behulp van micro-elektrodes en beeldvorming. Door de combinatie van deze technieken kunnen onderzoekers meten wat er precies gebeurt in bepaalde hersengebieden.

Voor hersenonderzoek zijn er nog niet voldoende goede alternatieven om onderzoek met dieren helemaal te vervangen. Registraties in de hersenen van de mens, waarnaar verwezen wordt in de vraag, vormen geen systematisch alternatief voor de lopende primatenprojecten aan de KU Leuven. Ze zijn complementair en laten toe om de resultaten verkregen bij proefdieren te bevestigen of aan te vullen.

De ethische commissie staat in voor de evaluatie van elk ter goedkeuring voorgelegd project. Deze evaluatie omvat onder andere een beoordeling van de vraag of het project in overeenstemming is met de vereiste vervanging, vermindering en verfijning. Wanneer de ethische commissie een proef heeft vergund voor uitvoering, betekent dit dus dat zij van oordeel is dat er geen alternatief mogelijk is conform het 3V-principe.

2. Het feit dat er modellen zijn waarvoor geen proefdieren nodig zijn, betekent niet dat het gehele hersenonderzoek zonder proefdieren uitgevoerd kan worden. Het feit dat er nog gebruik gemaakt wordt van proefdieren in het hersenonderzoek, betekent evenmin dat de modellen waarvoor geen proefdieren nodig zijn nog niet gebruikt zouden worden. Vooruitgang in het onderzoek komt immers meestal voort uit een combinatie van methoden, zoals bijvoorbeeld in vitro onderzoek, in vivo onderzoek bij proefdieren en waar mogelijk bij de mens. Elk van deze benaderingen heeft zijn sterkten en beperkingen. Ze vullen elkaar aan.

Er zijn zeer veel studies gepubliceerd over neurodegeneratieve ziektes in de laatste jaren, die tot vooruitschrijdende inzichten hebben geleid op verschillende gebieden, maar de definitieve doorbraak is er nog niet. Eventuele nieuwe bevindingen in het basisonderzoek kunnen sowieso pas vele jaren later in het ziekenhuis toegepast worden. In het verleden heeft proefdierenonderzoek, ook bij primaten, reeds belangrijke bijdragen geleverd bij de behandeling van diverse neurologische aandoeningen, zoals bijvoorbeeld de ziekte van Parkinson. Het is op dit moment duidelijk dat veel van deze aandoeningen nog steeds onvoldoende begrepen worden en dat er dus ook onvoldoende, of voor sommige aandoeningen geen, behandelingsmogelijkheden zijn. Daarom is meer wetenschappelijk onderzoek nodig en onderzoek met proefdieren vormt daar momenteel nog steeds een component van.

- 3-4. Deze informatie wordt beheerd door de ethische commissies.

De rapportageverplichtingen van de ethische commissies werden vastgelegd in het Koninklijk besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren, en ze vloeien voort uit de Europese regelgeving.

Van de ethische commissies wordt verwacht dat ze de niet-technische samenvattingen van aanvragen die werden goedgekeurd uiterlijk vier maanden nadat de vergunning werd verleend opladen in de Europese ALURES NTS EU Database¹. Informatie over geweigerde aanvragen of detailinformatie over de diersoorten per aanvraag kan niet uit deze database gehaald worden². Door de Europese Commissie wordt wel aangegeven dat er gewerkt wordt aan het uitbreiden van de zoekfunctie en de filteropties. Ook wordt het op termijn waarschijnlijk mogelijk om als overheidsinstantie rapporten te trekken uit deze databank. Momenteel zijn deze mogelijkheden helaas nog niet voorzien.

Detailinformatie over de uitgevoerde dierproeven en de betrokken diersoorten, volgt uiteraard wel uit de rapportering van de statistische gegevens over het gebruik van proefdieren. Proeven op primaten kunnen enkel gerapporteerd worden door de KU Leuven, aangezien dit de enige instelling in Vlaanderen is die erkend is om primaten te gebruiken in het onderzoek.

5-6. Het aantal overleden of geëuthanaseerde dieren wordt niet afzonderlijk gerapporteerd. In het kader van de proefdierstatistieken wordt wel gerapporteerd over het aantal dieren dat betrokken was in een terminale proef. Dit is een proef die wordt uitgevoerd onder algemene verdoving, waarbij de dieren aan het einde van de proef niet meer bij bewustzijn worden gebracht. Er werden geen dergelijke proeven met primaten gerapporteerd in de voorbije jaren.

Informatie over het aantal gestorven of geëuthanaseerde dieren wordt door de erkende inrichting bijgehouden in het dierregister. In de regelgeving werd vastgelegd dat het register telkens getoond moet worden wanneer bevoegde personen, zoals bepaald in de dierenwelzijnswet, daarom verzoeken. De gegevens dienen minstens vijf jaar te worden bewaard.

¹ <https://webgate.ec.europa.eu/envdataportal/web/resources/alures/submission/nts/list>

² Deze nieuwe werkwijze volgt uit Verordening 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de onderlinge afstemming van de verslagleggingsverplichtingen op het gebied van de milieuwetgeving. Het doel van deze verordening is de transparantie op Europees niveau verhogen en de administratieve lasten verlagen.